

Република Србија
ФИСКАЛНИ САВЕТ
Број: 021-01-1/2022-02
Датум: 31. 3. 2022. године
Немањина 17
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 01.04.2022

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
03	02-562/22		

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Ивица Дачић, председник Народне скупштине

Београд
Трг Николе Пашића 13

Поштовани господине Дачићу,

У складу са чланом 92а, Закона о буџетском систему („Службени гласник РС” бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19 72/19, 149/20 и 118/21), у прилогу дописа достављамо Извештај о раду Фискалног савета за 2021. годину.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК ФИСКАЛНОГ САВЕТА

Павле Петровић
Павле Петровић

Република Србија
ФИСКАЛНИ САВЕТ

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ФИСКАЛНОГ САВЕТА ЗА 2021. ГОДИНУ

Београд, март 2022. године

1. Уводне напомене

Неконтролисани фискални дефицити и акумулирање јавног дуга угрожавају економску стабилност, развојне перспективе државе и добробит будућих генерација. Одговорна фискална политика је транспарентна, предвидива и стара се о фискалним ризицима. У Србији су изменама и допунама Закона о буџетском систему у октобру 2010. године установљени Фискални савет и фискална правила. Нова институција и нови принципи у фискалном систему Републике Србије треба да помогну у остваривању фискалне и финансијске стабилности, транспарентности и предвидивости.

Фискални савет је независан државни орган, одговоран Народној скупштини Републике Србије. Народна скупштина је 31. марта 2011. године донела Одлуку, РС број 13, о избору чланова Фискалног савета, а полагањем заклетве пред Народном скупштином, 5. априла 2011. године, Фискални савет је преузео дужност. Фискални савет састоји се од три члана, а за вршење стручних и административних послова образује стручне службе. Функционисање Фискалног савета одређено је Законом о буџетском систему.

Народна скупштина Републике Србије је 20. јула 2017. године донела Одлуку, РС број 29, о избору чланова Фискалног савета, у истом саставу, а полагањем заклетве истог дана, Фискални савет је преузео дужност.

Одлуком Народне скупштине Републике Србије, РС Број 32 од 26. новембра 2020. године, др Владимиру Вучковићу престала је функција члана Фискалног савета.

Одлуком Народне скупштине Републике Србије, РС Број 57 од 17. децембра 2020. године, др Бојан Димитријевић, изабран је за члана Фискалног савета.

Мисија Фискалног савета је да оцени кредибилитет фискалне политике с аспекта поштовања утврђених фискалних правила и да обезбеди јавност и одговорност у вођењу фискалне политике. Фискални савет треба да унапреди културу фискалне одговорности у Републици Србији, независном анализом фискалне политике и подстицањем стручних расправа о фискалној политици.

Да би испунио постављене циљеве, Фискални савет проверава макроекономске и фискалне претпоставке коришћене за израду Владиних докумената, даје независну и кредибилну оцену економске политике, процењује фискалне ризике и вероватноћу да ће Влада испунити фискалне циљеве у будућности, процењује у којој мери је Влада у прошлости поштовала фискална правила која је утврдила.

Током поступка припреме и доношења буџета, Фискални савет обавља различите функције:

- Припрема мишљење на Нацрт о фискалној стратегији и доставља мишљење министру. Са прибављеним мишљењем Фискалног савета, министар припрема предлог Фискалне стратегије. Уколико се деси да нека препорука Фискалног савета није унета у Фискалну стратегију, то се обавезно констатује и

наводе разлози за такву одлуку, а достављено мишљење Фискалног савета се у целини прилаже уз Фискалну стратегију и доставља Влади, која Фискалну стратегију, након усвајања, доставља на разматрање Народној скупштини;

- Припрема анализу Предлога закона о буџету, Закона о завршном рачуну буџета, процене о фискалним утицајима предлога закона.

Фискална правила постављају ограничења пред фискалну политику, како би се ојачала буџетска дисциплина, побољшала координација између различитих нивоа власти и смањила несигурност у погледу будуће фискалне политике.

Општим фискалним правилима одређује се, прво, циљни средњорочни фискални дефицит и, друго, максимални однос јавног дуга према БДП-у. Општа фискална правила одређују да циљни годишњи фискални дефицит у средњем року износи 1% БДП-а. При томе се, да би се омогућила антициклична фискална политика, примењује формула за одређивање фискалног дефицита. Формула зависи од фискалног дефицита у претходној години, циљног дефицита и реалне и потенцијалне реалне стопе раста БДП-а. Друго опште фискално правило одређује да дуг општег нивоа државе, не укључујући обавезе по основу реституције, неће бити већи од 45% БДП-а.

Посебна фискална правила обезбеђују да се смањење фискалног дефицита у односу на БДП, највећим делом оствари преко смањења текућих јавних расхода. Циљ посебних фискалних правила је и да се промени структура јавне потрошње у правцу смањења расхода и повећања јавних инвестиција.

Принципи одговорног фискалног управљања налажу свођење расхода за плате и пензије на одржив ниво, тако да ће се тежити томе да учешће плата општег нивоа државе у БДП буде до 7%, односно учешће пензија у БДП до 11%. Повећање плата и пензија може се вршити само у години у којој се на основу одговарајућих планских докумената надлежних органа очекује, односно процењује да ће учешће плата општег нивоа државе у БДП да буде 7%, односно учешће пензија у БДП до 11%, и то највише два пута годишње, али тако да очекивано учешће плата општег нивоа државе, односно пензија у БДП након усклађивања не буде изнад наведених процената.

2. Активности из делокруга рада

Активности које је Фискални савет предузимао у 2021. произилазе из законских овлашћења и обавеза из Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20 и 118/21), као матичном закону али и из других прописа које примењује у свом раду.

Рад Фискалног савета се у 2021. и даље углавном одвијао у специфичним условима, због чињенице да се трајање пандемије COVID-19 продужило на већи део прошле године. Поред редовног обављања активности у пословним просторијама, било је неопходно успоставити и сталну комуникацију и размену ставова и мишљења током израде анализа, оцена и мишљења путем видео конференција и других видова електронске комуникације.

Фискални савет је током 2021. године израдио укупно једанаест извештаја, од чега: четири оцене на предложене законе и измене закона о буџету, односно завршног рачуна Републике; два мишљења на нацрт и ревидирану Фискалну стратегију за период 2022-2024. година; и извештај о раду Фискалног савета за 2020. годину. Поред ових извештаја који директно произилазе из законских овлашћења и обавеза Фискалног савета из одредби Закона о буџетском систему, Фискални савет је израдио и четири додатне анализе у којима се бавио актуелним изазовима у домену економске и фискалне политике. Потпун списак израђених извештаја дат је у одељку 2.1.

На почетку 2021. године, баш као и у претходној години, пандемија COVID-19 била је кључни фактор који је условљавао економска и фискална кретања широм света. Фискални савет је то и најавио у својој оцени буџета за 2021. годину, кад смо оценили да ће због великих неизвесности које доноси пандемија фискални дефицит Србије у 2021. вероватно бити већи од првобитно планираних 3% БДП-а. То је постало извесно кад је Влада већ крајем јануара најавила нови (трећи) пакет помоћи држави привреди и становништву, што је априлским ребалансом буџета Републике и формализовано. Фискални савет је најпре својим активностима проактивно настојао да укаже Влади и широј јавности на пожељан правац и адекватне мере за подстицај привредном расту Србије у овим ванредним околностима, уз пуно поштовање принципа фискалне одрживости.

Према нашим оценама, продужено трајање пандемије COVID-19 захтевало је одређено прилагођавање и у вођењу антикризне фискалне политике.

Док су у 2020. години одређене нерационалности у дефинисању и спровођењу антикризних мера могле бити разумљиве и прихватљиве, због тога што је држава требало брзо и ефикасно да реагује у условима ограничених информација, у 2021. години су постојали услови да помоћ држави угроженим деловима привреде и грађанима буде рационалнија и селективнија. Наиме, током 2020. године континуирано смо истицали да је најважнија улога буџета државе у тој години финансирање трошкова борбе за животе и очување здравља грађана, као и умањење економске штете за угрожена домаћинства и делове привреде који су овом кризом највише погођени. Према је према нашим оценама рекордно велики фискални дефицит од 8% БДП-а у 2020. години могао да буде нешто мањи, оценили смо да то није толико проблематичан фискални исход имајући у виду све непознанице с којима се Влада суочавала по избијању пандемије. Међутим, наша оцена за државну помоћ која је исплаћивана привреди и грађанима у 2021. години јесте да је могла и требало да буде селективнија. Тим пре зато што је већ у првој половини 2021. години отпочео видљив опоравак српске привреде, а тада су већ били доступни и подаци који су недвосмислено потврђивали тезу да нису сва предузећа и грађани у једнакој мери истрпели први удар кризе током 2020. године.

Средином године активности Фискалног савета биле су фокусиране на средњорочне анализе и пројекције које су служиле као основ за давање мишљења на нацрт Фискалне стратегије за период 2022-2024. године. Том приликом дали смо више препорука за унапређење кредибилитета овог стратешког документа у његовој ревидираној верзији из октобра 2021. године.

Активности Фискалног савета у последњем тромесечју 2021. године, биле су фокусиране на проактивно давање препорука Влади у погледу адекватних квантитативних фискалних циљева у 2022. години и конкретних мера за

достизање тих циљева. Због неизвесности коју је донело ширење нових сојева вируса корона, али и првих назнака енергетске кризе на глобалном нивоу, Фискални савет је сматрао да би Влада могла да планира фискални дефицит од око 2% БДП-а (уместо 3% БДП-а) и тако остави додатни фискални простор за евентуалну интервенцију у случају даље ескалације здравствене и енергетске кризе.

Током 2021. године Фискални савет се бавио и неким посебним тематским анализама којима смо желели да осветлимо и скренемо пажњу на неке актуелне проблеме, као и да понудимо могућа решења у сфери фискалне политике. Тако смо указали на потребу да се у Србији спроведе системска реформа пореза на зараде, а у посебном раду смо се осврнули и на неосноване критике дела стручне јавности да је порески систем Србије, овакав какав је, значајан извор економске неједнакости у Србији. Посебну пажњу посветили смо и фискалној и економској анализи исплата грађанима, чиме је Фискални савет дао аргументован допринос јавној дискусији о овој фискално веома важној теми.

Нешто детаљнији преглед главних резултата, закључака и препорука које је Фискални савет износио током 2021. године дат је у посебном додатку овог извештаја.

2.1. Оцене, мишљења, анализе и истраживачки радови

Оцене, мишљења, анализе и истраживачки радови у 2021. години:

1. Антикризне мере у 2021. години: Одговорним приступом спречити прекомерно задживање државе, од 2. фебруара 2021. године;
2. Извештај о раду Фискалног савета за 2020. годину, од 19. марта 2021. године;
3. Оцена Предлога ребаланса буџета Републике за 2021. годину, од 20. априла 2021. године;
4. Фискална и економска анализа неселективних исплата грађанима, од 5. маја 2021. године;
5. Мишљење на Нацрт Фискалне стратегије за 2022 годину, са пројекцијама за 2023. и 2024. годину, од 4. јуна 2021. године;
6. Две деценије Закона о порезу на доходак грађана: Могућности и потребе за системском реформом, од 1. јула 2021. године;
7. Неједнакост у Србији: Да ли је проблем у пореском систему, од 20. септембра 2021. године;
8. Оцена Предлога ребаланса буџета за 2021. годину и основне препоруке за буџет за 2022. годину, од 25. октобра 2021. године;
9. Мишљење на Ревидирану Фискалну стратегију за 2022. годину са пројекцијама за 2023. и 2024. годину, од 2. новембра 2021. године;
10. Оцена Предлога закона о буџету Републике Србије за 2022. годину, од 22. новембра 2021. године;
11. Оцена Предлога закона о завршном рачуну за 2020. годину, од 26. новембра 2021. године.

2.2. Општа акта и редовни извештаји надлежним органима

- 1) Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Стручним службама Фискалног савета-пречишћен текст број: 110-00-3/2021-03 од 3. јуна 2021. године;
- 2) Правилник о канцеларијском и архивском пословању у Фискалном савету, број: 110-00-4/2021-03 од 16. августа 2021. године.
- 3) Стратешки план рада интерне ревизије за временски период од 2022-2024. године, број: 110-00-2/2021-03 од 11. маја 2021. године.
- 4) Извештај Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности за 2020. годину, од 11. јануара 2021. године;
- 5) Извештај о раду Жалбене комисије Фискалног савета за 2020. годину, од 12. јануара 2021. године;
- 6) Годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле и интерне ревизије за 2020. годину, од 8. марта 2021. године;
- 7) Извештај о раду Фискалног савета за 2020. годину, од 19. марта 2021. године;
- 8) Извештај о извршеној интерној ревизији у Фискалном савету за 2020. годину, од 7. јуна 2021. године.

3. Запослени

За вршење стручних и пратећих послова образоване су Стручне службе Фискалног савета.

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Фискалном савету, систематизовано је осам радних места са 17 извршилаца, од чега су два извршиоца државни службеници на положају, а 15 су државни службеници на извршилачким радним местима.

Од 17 систематизованих извршилаца, запослена су осам извршилаца и са три члана Фискалног савета, је укупно 11 запослених државних службеника и изабраних лица.

На основу члана 27к став 6. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број: 149/20), који прописује да корисник јавних средстава који има мање од 50 запослених на неодређено време може да има највише до седам запослених (на одређено време), односно ангажованих лица по уговору о привременим и повременим пословима, по уговору о делу и лица ангажована по другим основама.

Сходно наведеној одредби Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему: у 2021. години ангажовали смо:

- три лица по основу уговора о привременим и повременим пословима, за обављање стручних послова и правних послова из делокруга рада;

- два лица по основу уговора о делу: за послове превођења (по потреби у току године) и за јавност рада;
- интерног ревизора за једну интерну ревизију, до 30 дана.

4. Средства за рад

Рад Фискалног савета и његових стручних служби финансира се из буџета Републике Србије.

На основу Споразума о давању на привремено коришћење дела пословног простора број: 361-01-1/2011-02, од 16. јуна 2011. године, са Народном банком Србије, Фискални савет користи шест канцеларија на VI спрату, у Београду, Немањина 17.

5. Планирана и извршена средства буџета у 2021. години

Извод из Закона о буџету Републике Србије за 2021. годину

		ФИСКАЛНИ САВЕТ	51.260.000
		Извори финансирања за раздео 14	51.260.000
	01	Приходи из буџета	
2305		Праћење и предлагање мера за већу фискалну одговорност	51.260.000
	110	Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови	51.260.000
	0001	Стручна анализа фискалне политике	51.260.000
		Плате, додаци и накнаде	
	411	запосленима (зараде)	29.653.000
	412	Социјални доприноси на терет послодаваца	4.967.000
	413	Накнаде у природи	20.000
	414	Социјална давања запосленима	441.000
	415	Накнаде трошкова за запослене	759.000
	416	Награде запосленима и остали посебни расходи	1.000
	421	Стални трошкови	1.600.000
	422	Трошкови путовања	1.500.000
	423	Услуге по уговору	10.818.000
	425	Текуће поправке и одржавање	100.000
	426	Материјал	700.000
	483	Новчане казне и пенали по решењу судова	1.000
	512	Машине и опрема	700.000

**Извод из Закона о изменама Закона буџету Републике Србије за 2021.
годину**

		ФИСКАЛНИ САВЕТ	48.536.000
		Извори финансирања за раздео 14	
	01	Приходи из буџета	48.536.000
2305		Праћење и предлагање мера за већу фискалну одговорност	48.536.000
	110	Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови	48.536.000
	0001	Стручна анализа фискалне политике	48.536.000
		Плате, додаци и накнаде	
	411	запосленима (зараде)	22.654.000
	412	Социјални доприноси на терет послодаваца	3.781.000
	413	Накнаде у натура	20.000
	414	Социјална давања запосленима	441.000
	415	Накнаде трошкова за запослене	684.000
	416	Награде запосленима и остали посебни расходи	1.000
	421	Стални трошкови	1.440.000
	422	Трошкови путовања	1.350.000
	423	Услуге по уговору	16.814.000
	425	Текуће поправке и одржавање	90.000
	426	Материјал	630.000
	483	Новчане казне и пенали по решењу судова	1.000
	512	Машине и опрема	630.000

Извршење буџета од 1.1.2021. до 31.12.2021. године

	Закон о буџету	Ребаланс буџета	Извршено	% извршења
411 Плате, додаци и накнаде (зараде)	29.653.000	22.654.000	22.607.511	100%
412 Социјални доприноси на терет послодавца	4.967.000	3.781.000	3764.151	100%
413 Накнаде у натури	20.000	20.000	9.000	45%
414 Социјална давања запосленима	441.000	441.000	66.092	15%
415 Накнаде трошкова за запослене	759.000	684.000	464.186	68%
416 Награде запосленима и остали посебни расходи	1.000	1.000	0	0
421 Стални трошкови	1.600.000	1.440.000	1.283.831	89%
422 Трошкови путовања	1.500.000	1.350.000	26.655	2%
423 Услуге по уговору	10.818.000	16.814.000	16.703.030	99%
425 Текуће поправке и одржавање	100.000	90.000	0	0
426 Материјал	700.000	630.000	424.608	67%
483 Новчане казне о решењу судова	1.000	1.000	1.000	0
512 Машине и опрема	700.000	630.000	616.028	98%
Укупно:	51.260.000	48.536.000	45.965.092	95%

Извод из Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину

		ФИСКАЛНИ САВЕТ	49.116.000
		Извори финансирања за раздео 14	49.116.000
	01	Приходи из буџета	
2305		Праћење и предлагање мера за већу фискалну одговорност	49.116.000
	110	Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови	49.116.000
	0001	Стручна анализа фискалне политике	49.116.000
		Плате, додаци и накнаде	
	411	запосленима (зараде)	24.408.000
	412	Социјални доприноси на терет послодаваца	4.068.000
	413	Накнаде у натури	20.000
	414	Социјална давања запосленима	500.000
	415	Накнаде трошкова за запослене	700.000
	416	Награде запосленима и остали посебни расходи	1.000
	421	Стални трошкови	1.360.000
	422	Трошкови путовања	1.000.000
	423	Услуге по уговору	16.100.000
	425	Текуће поправке и одржавање	50.000
	426	Материјал	650.000
	483	Новчане казне и пенали по решењу судова	1.000
	512	Машине и опрема	258.000

6. Сарадња

6.1. Сарадња са државним органима и организацијама

Сарадња Фискалног савета са Народном скупштином била је традиционално добра и одвијала се, као и до сада, кроз рад Одбора за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава, као надлежног одбора. Фискални савет је овом одбору редовно и благовремено достављао извештаје (које је према Закону о буџетском систему у обавези да доставља Народној скупштини Републике Србије), а такође је, у складу с уобичајеном праксом Одбору представљао своја мишљења, оцене и анализе пре саопштавања широј јавности. Поред сарадње кроз рад надлежног Одбора, Фискални савет је учествовао у пленарним седницама Народне скупштине, а присуствовали смо и Јавном слушању намењеном Предлогу закона о буџету за 2022. годину.

Сарадња са представницима Владе била је углавном добра и кретала се у оквирима већ уобичајене комуникације, уз напомену да је број непосредних састанака у 2021. години био смањен због објективних околности. Фискални савет је због природе својих надлежности у свом раду највише упућен на комуникацију са Министарством финансија, где је према нашем мишљењу дошло до благог погоршања у односу на претходни период. Ова оцена се нарочито односи на комуникацију путем електронске поште, којом су нам у претходним годинама без већих тешкоћа достављани тражени подаци за израду фискалних анализа, што у 2021. години у неколико наврата није био случај – или су били достављени с кашњењем или опште нису достављени.

У току 2021. године Фискални савет је блиско сарађивао и са:

- *Министарством заштите животне средине* – остварена је добра сарадња с представницима Министарства заштите животне средине, који су се на нашу иницијативу састали с тимом Фискалног савета у јулу 2021. године. Министар и сарадници су упознали представнике Фискалног савета о напретку у области заштите животне средине од 2018. године, када је Фискални савет први пут детаљније анализирао ову област. Представници министарства су нас упознали и с даљим плановима у кратком и средњем року. Након састанка, Министарство заштите животне средине је у разумном року доставило Фискалном савету податке и информације од значаја за даље праћење напретка у области заштите животне средине и изградњи комуналне инфраструктуре, а које су у надлежности Министарства.
- *Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре* – Фискални савет традиционално има добру сарадњу с Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, које нам је у претходним годинама редовно достављало информације о текућем извршењу буџета, планираним пројектима и др. Министарство нам је и у 2021. години доставило тражене податке у разумном року, додуше, не у целости.
- *Канцеларијом за управљање јавним улагањима* – Фискални савет је неколико година уназад имао коректну комуникацију са Канцеларијом, што је било од великог значаја за квалитет наших анализа – имајући у виду растући значај

који ово тело има у реализацији јавних инвестиција у области комуналне инфраструктуре, здравства и образовања. Утолико више кад се зна да Закон о буџету и пратећа документација по правилу садрже врло мало информација о планираним и спроведеним активностима Канцеларије. Међутим, у 2021. години Фискалном савету нису достављени тражени подаци о конкретним пројектима које ово тело спроводи током године.

- *Министарством рударства и енергетике* – Фискални савет је имао продуктиван састанак с представницима Министарства у септембру 2021. године, на тему инвестиција у заштиту животне средине у оквиру енергетског сектора, првенствено у ЈП ЕПС, и планова Министарства у вези са „зеленом“ енергетском транзицијом. Размотрени су и видови потенцијалне сарадње Министарства и Фискалног савета у предстојећој изради важних стратешких докумената државе у области енергетике и климатских промена. С друге стране, нису нам достављени одређени подаци што је на том састанку било договорено.
- *Министарством привреде* – уз повремене застоје, Министарство привреде је и у 2021. години достављало Фискалном савету периодичне финансијске извештаје предузећа у државном власништву. То је нарочито значајно у контексту актуелне кризе, будући да су предузећа у државном власништву у прошлости често била извор значајних фискалних ризика и трошкова, због чега је у 2021. и током пандемије било изузетно важно располагати благовременим подацима о њиховом пословању.
- *Републичким заводом за статистику* – Фискални савет је за потребе израде својих анализа развио модел за микроекономске симулације, за који су нам потребни детаљни подаци из Анкете о приходима и условима живота (СИЛК) и Анкете о потрошњи домаћинства, којима располаже РЗС. Сарадња са овом институцијом је и у 2021. години била на похвалном професионалном нивоу.
- Представници Фискалног савета су учествовали на неколико конференција, као и у раду посебних радних група Владе. Примера ради, представници Фискалног савета су присуствовали састанцима Стручне групе за сузбијање сиве економије, који су били посвећени изради Програма за сузбијање сиве економије 2022-2025. године. Такође, представници Фискалног савета су учествовали на конференцији у организацији РЗС-а: „Статистика у време пандемије Covid-19 – од произвођача и анкетара до корисника“, која је одржана од 5-10. децембра 2021. године.

6. 2. Међународна сарадња

Фискални савет је практично од оснивања успоставио добру сарадњу са међународним организацијама и институцијама (Међународни монетарни фонд, Светска банка, Европска комисија, Делегација Европске уније, ЕБРД, ЕИБ и др.) и свим другим међународним актерима који с посебном пажњом прате макроекономска и фискална кретања у Србији (нпр. агенције за процену кредитног рејтинга, стране амбасаде). Након привременог затишја у 2020. години и нешто мањег броја састанака с представницима међународних институција у тој години због избијања пандемије COVID-19, у 2021. години обим међународне сарадње приближио се нивоу из претходних година. Међутим, због ванредних

околности и у 2021. години састанци с представницима међународних институција били су организовани посредством виртуелних платформи (нпр. Zoom, Webex, Microsoft Teams). Због ванредних околности, слично као у претходној години, ни у 2021. години представници Фискалног савета нису ишли на студијска или едукативна путовања у иностранство.

Чланови и представници Фискалног савета су се током 2021. године три пута састали с представницима Међународног монетарног фонда, углавном у оквиру њихових редовних посета Србији због ревизије текућег аранжмана о координацији политика који је склопљен у јуну 2021. године. Основне теме састанака с представницима ММФ-а по правилу су анализа текућих макроекономских и фискалних кретања и пројекције, структурне реформе и мере за унапређење система за управљање јавним финансијама. На састанку у априлу у фокусу је била и размена мишљења о мерама у оквиру тзв. трећег пакета државне помоћи привреди и грађанима за ублажавање економских последица пандемије COVID-19, које су формално одобрене у априлском ребалансу буџета Републике. На састанку у октобру 2021. године главне теме су се односиле на предстојећу израду буџета Републике за 2022. годину, где су чланови Фискалног савета изнели своје виђење у погледу очекиваних макро-фискалних кретања и адекватних фискалних циљева и политика. У јуну 2021. године организован је посебан састанак с новом представницом ММФ-а у Србији, Јулијом Устјуговом, како би се упознала с тимом и радом Фискалног савета.

Представници Фискалног савета су се у два наврата састали с тимовима Светске банке. Најпре је организован састанак с тимом који води пројекат „Унапређење управљања јавним финансијама у циљу ефикаснији јавних услуга и бржег економског раста“ где је у фокусу била дискусија о томе како побољшати транспарентност у јавним финансијама и јавним набавкама у Србији, нарочито у секторима здравство и заштита животне средине. На другом састанку размењена су мишљења о пројекту Светске банке за зелени развој локалне инфраструктуре и локалних институција.

Чланови и представници Фискалног савета састали су се с представницима Европске комисије и Делегације ЕУ у Србији у оквиру њихове виртуелне мисије намењеној евалуацији Програма економских реформи Србије за период 2021-2023. године. У фокусу је била дискусија о макро-фискалним кретањима, мере које је Влада најавила у оквиру трећег пакета подршке привреди и грађанима и пословање Србијагаса.

Од осталих састанака издвајамо састанак с представницима Еуробанк, који су били посебно заинтересовани за виђење Фискалног савета због чега је Србија економски прошла релативно добро кроз пандемијску 2020. годину, у односу на упоредиве земље Централне и Источне Европе. Представници Фискалног савета разменили су мишљења о економским кретањима с представницима агенције за процену кредитног рејтинга Moody's Investors Service, након чега је ова агенција и повећала кредитни рејтинг Србије у марту 2021. године. С резултатима својих анализа Фискални савет је упознао и заинтересоване представнике страних амбасада (Велика Британија, Јапан, САД и др).

6.3. Сарадња са медијима и приказ активности Фискалног савета у медијима

Фискални савет је у 2021. години наставио да развија добре односе са медијима, али због пандемије COVID-19, Фискални савет није одржавао конференције за новинаре.

Своје анализе, оцене и извештаје Фискални савет редовно је достављао медијима у електронској форми, оглашавао се званичним саопштењима о актуелним темама, а настављена је и пракса добре директне комуникације о пословима из своје надлежности с представницима заинтересованих медија.

Председник и чланови Фискалног савета одазивали су се позивима медија за учешће у телевизијским емисијама, давање интервјуа и изјава о актуелним догађајима из делокруга рада ове институције.

7. Јавност рада Фискалног савета

Сходно члану 92з Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20 и 118/21), јавност рада је остварена тако што су извештаји, анализе, оцене и мишљења Фискалног савета из 2021. године, објављени на интернет страници Фискалног савета као и кроз саопштења за јавност.

На интернет страници Фискалног савета налазе се и сви релевантни документи које се односе на рад Фискалног савета као и Информатор о раду.

Јавност рада се обезбеђује и подношењем извештаја Народној скупштини Републике Србије - Одбору за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава.

Број: 021-01-1/2022-03
У Београду, 31. марта 2022. године

ПРЕДСЕДНИК ФИСКАЛНОГ САВЕТА

Павле Петровић

ДОДАТАК ИЗВЕШТАЈУ О РАДУ ФИСКАЛНОГ САВЕТА ЗА 2021. ГОДИНУ

Функције, задаци и овлашћења Фискалног савета дефинисани су Законом о буџетском систему, кровним прописом који уређује управљање јавним финансијама у Републици Србији. Фискални савет је током 2021. године, сходно својим надлежностима, редовно оцењивао законе и друге акте који утичу на фискалну политику и јавне финансије.

Фискални савет је Народној скупштини, Влади Србије и ресорним министарствима у складу с прописаним роковима доставио: Оцену Предлога ребаланса буџета Републике за 2021. годину (први ребаланс), Мишљење на Нацрт Фискалне стратегије за 2021. годину са пројекцијама за 2022-2024, Оцену другог ребаланса 2021. године, Мишљење на ревидирану Фискалну стратегију за 2021. са пројекцијама за 2022-2024, Оцену предлога Закона о буџету за 2022. годину, као и Оцену предлога Закона о завршном рачуну за 2020. годину. Поред оцене ужих буџетских аката, током 2021. смо се бавили и другим, за нашу земљу, релевантним економским темама. Тако смо посебну студију посветили анализи исплата грађанима у склопу антикризних пакета државне помоћи, анализи пореза на доходак грађана као и проблему економске неједнакости у Србији.

У наставку следи краћи преглед ставова, анализа и оцена које је Фискални савет објавио током 2021. године.

1. Општа оцена фискалне политике и макроекономских трендова

Макроекономска кретања у 2021. години у Србији, као и у већини европских земаља, обележио је бржи економски опоравак него што је првобитно очекивано. Раст БДП-а Србије у 2021. износио је 7,4%, што је изнад прогнозе с којом је прављен првобитни буџет (6%) али и иницијалних процена Фискалног савета (5,5%). Уз већу привредну активност, раст зарада и регистроване запослености у 2021. такође су надмашили очекивања. Међутим, поред повољних макроекономских кретања и инфлација је снажно убрзала и већ у септембру достигла 5,7% на међугодишњем нивоу. Сви поменути макроекономски трендови заједнички су утицали на релативно снажно повећање буџетских прихода и у доброј мери дефинисали фискална кретања током године. Наиме, ванредна средства која су се улила у буџет делом су искоришћена за смањење фискалног дефицита, док су другим делом из ових извора финансирани већи јавни расходи, од чега је преко половине било опредељено за повећање државних улагања у инфраструктуру и здравство.

Иако је фискална политика која је вођена у 2021. године имала одређених слабости, Фискални савет је става да је прилагођавање на измењене макроекономске околности било начелно оправдано. Планови с којима се ушло у 2021. подразумевали су нагло обарање фискалног дефицита (са рекордно високих 8% БДП-а из 2020. на 3% БДП-а) и последично смањење јавног дуга, али су продужено трајање пандемије и још неки ванредни чиниоци утицали на то да државни мањак буде приметно већи него што је планирано. Конкретно, 2021. смо завршили са дефицитом од 4,1% БДП-а – 40% већим него што је предвиђено буџетом – и јавним дугом од 57,1% БДП-а. Поменути фискални мањак јесте висок (осетно је изнад преткризног нивоа) али није претерано забрињавајућ. Разлог је

то што његов највећи део чине ванредне мере које су по својој природи биле привремене. Када се из оствареног дефицита искључе једнократна антикризна давања (исплате минималца приватном сектору, неселективна помоћ грађанима и др), долазимо до трајног (структурног) дефицита реда величине око 1% БДП-а који се преноси у 2022. годину – што је прихватљив резултат за Србију. Овај ниво буџетског мањка, такође, представља добру основу за потребну даљу стабилизацију јавних финансија у наредним годинама.

Фискални савет је и у 2021. години указивао на смањену транспарентност буџета у приказивању појединих расходних ставки као и праксу неоправданог коришћења текуће буџетске резерве. Остало је, наиме, неразјашњено на шта се трошио капитални буџет Канцеларије за управљање јавним улагањима, за које конкретне намене се усмеравају субвенције путарским предузећима, шта тачно представља набавка финансијске имовине на разделу Министарства финансија, за које пројекте иде добар део трансфера осталим нивоима власти – уз већ уобичајену нетранспарентност капиталног буџета Министарства одбране. Укупан ниво недовољно разјашњених расхода у 2021. достигао је износ од 1,3 млрд евра. С друге стране, приметан је наставак претераног ослањања на коришћење буџетске резерве за финансирање политика које по својој природи нису непредвидиве. Смисао текуће буџетске резерве је да се из ње током године финансирају трошкови који се не могу предвидети током редовног буџетског процеса, а добар пример за то представљају непланирани трошкови епидемије корона вируса. Међутим, током 2021. овај механизам коришћен је великим делом за политике које тешко да могу да се сврстају у ванредне (набавка војне опреме, субвенционисање пословања ЈП ПЕУ Ресавица, дотације СПЦ, трансфери појединим локалним самоуправама, спортским клубовима и сл).

Позитивно смо оценили истрајност Владе на редовном састављању завршних рачуна. Предлагање овог акта од стране Владе и његово усвајање у Народној скупштини представљају важну (закључну) карику једног буџетског циклуса. Разлог је то што овај документ једини пружа комплетну слику јавних финансија Србије и увид у стварну структуру фискалног резултата (након што се прикупе и консолидују подаци од свих индиректних и директних буџетских корисника). Завршни рачун буџета Републике за 2020. годину потврдио је износ оствареног дефицита у тој години (458 млрд динара) што је информација којом смо већ располагали из месечних извештаја Министарства финансија, али је овај акт донео и нека нова сазнања. Прво, фискални резултат који смо знали да је остварен у 2020. реализован је с већим приходима и расходима него што је приказано у редовним извештајима које објављује Министарство, што је последица прихода и расхода индиректних буџетских корисника (у износу од 43 млрд динара) који се не приказују у месечним табелама о реализацији. Друго, ново сазнање је да је кроз текућу резерву потрошено 14 млрд динара више него што је у реалном времену било приказано у Службеним гласницима. Треће, уочили смо и неке важне области државне потрошње које овај документ није додатно расветлио, а то су у највећем броју недостаци који се преносе из године у годину.

Од позитивних буџетских тенденција из 2021. издвојили смо јавне инвестиције које настављају снажно да расту. Забележен је међугодишњи пораст од готово 60% па су ови продуктивни расходи на крају године износили 7,4% БДП-а (историјски највећи ниво откад се објављују подаци). Посматрано у структури, пораст је био вођен улагањима у области саобраћаја, расле су и

инвестиције у сектору здравства, а по први пут се уочава и опипљив раст улагања у изградњу комуналне инфраструктуре. Укупне продуктивне инвестиције у 2021. према нашим проценама износиле су 6,4% БДП-а и то је осетно изнад нивоа у упоредивим земљама ЦИЕ (4,5% БДП просек) – што је похвално, јер је Србија раније имала велики заостатак за овим земљама. Снажно повећање јавних инвестиција у 2021. години дало је и велики допринос бржем опоравку привреде. Основна замерка Фискалног савета на политику државних инвестиција односи се на раст издвајања за набавку опреме и наоружања у сектору безбедности у мери коју је тешко оправдати из економског угла (посебно јер и даље траје здравствена криза).

2. Смернице за израду антикризног пакета

Фискални савет је, антиципирајући потребу да Влада помогне угроженим деловима привреде и становништву и у 2021. иако то није било планирано оригиналним буџетом, већ почетком фебруара изнео смернице¹ за дизајнирање новог пакета помоћи како би он био учинковит и фискално одговоран.

Наш став је био да би нови пакет мера у 2021. требало да буде усмерен само ка предузећима и становништву који су највише погођени кризом. Разлог је то што је буџет Србије чак и без нових ванредних интервенција у дефициту, па се нова исплата помоћи мора финансирати повећањем фискалног дефицита и задуживањем државе. Притом, криза није подједнако погодила све делове привреде нити групе становништва. Због тога је најрационалније било да се трошак нових мера ограничи, тј. да се антикризне мере Владе у 2021. усмере само на оне делове привреде и становништва који трпе највеће негативне последице кризе.

- Ванредна помоћ становништву требало би да се усмерава само ка социјално угроженим групама – лицима која су због кризе остала без посла (издашнице накнаде у случају незапослености), пензионерима са нижим примањима, студентима, корисницима неког вида социјалне помоћи и слично. Овог принципа су се у великој мери придржавале земље Централне и Источне Европе (ЦИЕ) које су исплаћивале финансијску помоћ становништву током кризе, што је пример који је и Србија требало да следи.
- Неселективна исплата помоћи предузећима могла се оправдати непосредно након избијања кризе кад се још није знало која предузећа су највише погођена. Србија је имала пад привредне активности у 2020. од око 1% у оквиру ког поједини сектори попут туризма, угоститељства, производње и продаје моторних возила имају веома дубок, двоцифрен пад. Ови подаци уједно сугеришу да нису сви делови привреде једнако погођени здравственом кризом, односно да постоје предузећа која и у кризи пролазе веома добро (апотеке, производња и продаја кућне хемије, достава хране и друго). Зато смо указали на то да је непримерено да се сви порески обвезници Србије задужују да би се током 2021. финансирала радна места и у оним предузећима која тренутно послују успешно и која

¹ Ставовe смо изнели у документу под називом „Антикризне мере у 2021. години: одговорним приступом спречити претерано задуживање државе“, објављеном 2. фебруара 2021. године.

уопште нису угрожена.

3. Оцена првог Ребаланса 2021 (април)

Фискални савет је у посебном извештају из априла оценио Предлог Закона о изменама и допунама закона о Буџету за 2021. годину.² Након рекордно великог дефицита у кризној 2020. години од 8% БДП-а, буџетом за 2021. било је планирано да се јавне финансије Србије уведу у нешто мирније воде. Због тога је првобитни буџет за 2021. предвиђао да се фискални дефицит смањи на 3% БДП-а што би онда (по прогнозама Владе) довело до стабилизација јавног дуга у односу на БДП. Међутим, свега неколико месеци након почетка 2021. године од такве фискалне политике потпуно се одустало. Предложеним ребалансом предвиђено је да дефицит Републике уместо 2,9% БДП-а (око 1,5 млрд евра) износи 6,9% БДП-а (око 3,5 млрд евра). С овако планираним дефицитом планирано је да јавни дуг и током 2021. настави да расте у односу на БДП – с 58,2% БДП-а на ниво од 61 до 62% БДП-а на крају године – а оцена коју је Фискални савет изнео је да се ради о претерано великом задужењу за земљу попут Србије.

Приближно половину повећања фискалног дефицита од 4% БДП-а (са 3 на 7% БДП-а) оценили смо економски утемељеном. Нови расходи које је формализовао ребаланс, а који су кључни покретачи планираног раста дефицита, могу се квалитативно поделити на три целине. У прву, економски оправдану, у коју спадају повећања издвајања из буџета за изградњу инфраструктуре и за здравство. Другу, делимично економски оправдану, чини нови пакет углавном неселективних антикризних мера. Трећу целину оценили смо као упитну, нарочито у време здравствене кризе, и она се пре свега односи на велико повећање издвајања за наоружавање. Кад се све наведено узме у обзир, збирна оцена Фискалног савета је да је приближно половина повећања фискалног дефицита коју доноси ребаланс економски утемељена (или неспорна), а да се друга половина могла рационалније планирати, могуће чак и избећи.

Оценили смо тада да ће априлски ребаланс имати ефекат на убрзање БДП-а, указујући још тада на могућност да раст би раст у 2021. могао лако да премаши 5%. Иако је прогнозирање привредног раста у тренутку када је рађен овај извештај било веома неизвесно јер се није знало колико ће трајати епидемија и колико брзо ће се опорављати привреде ЕУ, изашли смо са раном прелиминарном проценом. Статистички подаци тада су били доступни за само два месеца (јануар и фебруар), а они су указивали на то да би – без ребаланса – привредни раст Србије могао да буде близак 4%. Ипак, када смо у анализу укључили ефекте нових мера, дошли смо до закључка да би раст могао да буде приметно већи и да ће, готово извесно, премашити 5%. Разлог је то што су ребалансом увећане јавне инвестиције (које подижу БДП) али да ће одређени позитиван импулс расту да дају и мере подршке привреди и грађанима. Наша анализа, ипак, показала је да би приближно исти ефекти на привредни раст могли да се остваре и да је Влада била штедљивија приликом израде пакета помоћи, тј. да је одабрала да помогне само најугроженијим секторима.

² Видети извештај под називом „Оцена Предлога ребаланса буџета Републике за 2021. годину“, објављеног 19. априла 2021. године.

На крају, у овом извештају указали смо на могућност (и потребу) да се током године направе значајне уштеде. Фискални савет је препоручивао Влади да све потенцијалне уштеде (на субвенцијама, роби и услугама и др) усмери искључиво на умањење фискалног дефицита – по могућности на испод 6% БДП-а, што би уједно водило и мањем задуживању земље (јавни дуг би тако могао да се заустави на граници од око 60% БДП-а). На ово смо указивали зато што се Влада ни раније, у мирнијим временима, није водила овим принципима – када су подаци показивали да би дефицит могао да буде мањи од планираног, уштеђена средства су се у одређеној мери трошила кроз буџетску резерву (за дотације локалу, помоћ спортским клубовима, набавку наоружања и сл.) или у децембру на ванредне исплате пензионерима, запосленима у јавном сектору и субвенције јавним и државним предузећима која имају проблеме у пословању.

4. Оцена другог Ребаланса 2021 (октобар)

Други ребаланс за 2021. разликује се од свих претходних кризних ребаланса јер је предвидео знатно смањење фискалног дефицита (на 4,9% БДП-а), чему смо посветили посебан извештај у октобру.³ Иако је и фискални дефицит од 4,9% БДП-а још увек превисок, Фискални савет је изнео став да он представља добру основу за потребну даљу стабилизацију јавних финансија у наредним годинама. Највећи део, 3-3,5% БДП-а од планираних 4,9% БДП-а дефицита, чине ванредне мере које нису трајан буџетски трошак (исплате минималца приватним предузећима, неселективна помоћ грађанима и друго). То значи да се у наредну годину преноси фискални дефицит који је нижи од 1,5% БДП-а што је добар темељ за израду буџета за 2022. годину. Фискални савет зато уз оцену Предлога ребаланса препоручује Влади да додатно искористи повољнија фискална кретања из 2021. и дефицит државе у 2022. планира на нивоу од око 2% БДП-а – уместо 3% БДП-а колико је раније било предвиђено Фискалном стратегијом. Нешто снажније смањивање фискалног дефицита у 2022. од првобитног плана вишеструко је добра мера економске политике.

Наше анализе показале су да су макроекономска кретања у Србији, као и у већини европских земаља, у 2021. обележили бржи економски опоравак од очекивања и снажно убрзање инфлације. Наша тадашња процена била је да ће раст БДП-а Србије у 2021. вероватно бити близак 7%, што је изнад прогнозе с којом је прављен првобитни буџет (6%) и претходно објављене прогнозе Фискалног савета (5,5%). Уз већу привредну активност, раст зарада и регистроване запослености у 2021. такође је надмашио очекивања. Међутим, поред повољних макроекономских кретања и инфлација је снажно убрзала и већ у септембру достигла је 5,7% на међугодишњем нивоу. Сви поменути макроекономски трендови заједнички су утицали релативно снажно на повећање буџетских прихода и у доброј мери су дефинисали изглед предложеног ребаланса буџета. Ванредна средства која су се улила у буџет једним делом су искоришћена за смањење фискалног дефицита а другим делом за повећање јавних расхода од чега је преко половине опредељено за повећање државних улагања у инфраструктуру и здравство. Иако предложени ребаланс има одређене слабости, овакво прилагођавање фискалне политике на измењене макроекономске околности у 2021. оценили смо као начелно оправдано.

³ Видети извештај „Оцена Предлога ребаланса буџета Републике за 2021. и основне препоруке за буџет 2022. године“, објављен 25. октобра 2021. године.

Предложени ребаланс предвидео је повећање јавних инвестиција за преко 400 млн евра (део повећања види се директно у ребалансу, а део се књижи у републичком буџету као већи трансфер Путевима Србије, локалној самоуправи и друго). Ово повећање усмерено је готово у потпуности на изградњу инфраструктуре и у здравство (саобраћајна инфраструктура, Клинички центар Србије, ковид-болнице и друго), док издвајања за опрему и наоружање војске и полиције нису додатно повећавана. Повећање јавних улагања у инфраструктуру и здравство Фискални савет оцењује као добру меру фискалне политике, нарочито у окружењу још увек присутне здравствене кризе. Појачана изградња инфраструктуре најјачи је фискални стимуланс убрзању привредне активности и један је од разлога за брз привредни раст Србије у 2021. години – а већа улагања у здравство неспоран су приоритет.

Осим повећања јавних инвестиција, октобарски ребаланс формализовао је две већ усвојене мере фискалне политике које нису биле укључене у први ребаланс буџета из априла. Реч је о неселективној исплати 20 евра пунолетним грађанима (исплата у децембру) и 3.000 динара грађанима који су се вакцинисали до 31. маја 2021. године (исплаћено у јуну), што је повећало расходе буџета у односу на априлски ребаланс за скоро 200 млн евра. Неселективну помоћ свим пунолетним грађанима (и свим пензионерима) Фискални савет је у више наврата анализирао и те анализе недвосмислено показују да је ово лоша мера економске политике, а сад су овакве мере и додатно опасне због убрзања инфлације. Давање финансијских стимуланса само вакцинисаним грађанима донекле је специфичније, али кретање броја вакцинисаних током маја не показује да је ова мера значајније утицала на повећање имунизације становништва. Остала повећања расхода буџета која предвиђа ребаланс била су појединачно мања и односе се углавном на већ постојеће политике (повећане су субвенције рециклерима и субвенције за е-фискалне касе, директна давања у пољопривреди и друго). Ребалансом су неке појединачне расходне ставке буџета и умањене у односу на априлски план – нпр. смањена су планирана издвајања за исплату минималца приватним предузећима јер је интерес приватног сектора за ову меру био нешто мањи од очекивања.

Другим ребалансом све важније ставке прихода републичког буџета систематски су повећане су у односу на априлски план, а нове прогнозе оценили смо кредибилним. Највеће повећање од око 450 млн евра има ПДВ, а следи порез на добит (око 370 млн евра), непорески приходи (преко 200 млн евра), акцизе (преко 50 млн евра) и друго. Овој листи требало би прикључити и поменуто снажно повећање доприноса и пореза на зараде (око 450 млн евра) и неких других јавних прихода који нису део републичког буџета. Снажан пораст практично свих јавних прихода у односу на план највећим делом дугује се промени макроекономског окружења – нешто бржем привредном расту, снажном убрзању инфлације и бржем расту зарада и формалне запослености од очекивања. Преостали део повећања јавних прихода може се приписати и конзервативнијем иницијалном планирању (порез на добит, непорески приходи).

5. Мишљења на Нацрт Фискалне стратегије 2022-2024 и Ревидирану Фискалну стратегију 2022-2024

Средњорочни план Владе оличен у Нацрту Фискалне стратегије за 2022-2024. оценили смо⁴ начелно прихватљивим. Планирано је да се фискални дефицит с око 7% БДП-а (колико се планира и 2021. години), умањи у 2022. на 3% БДП-а, а затим настави да се смањује до 1% БДП-а у 2024. години. Такво умањење дефицита према Владиним проценама преокренуло би тадашњу растућу путању јавног дуга, тј. предвиђено је да се јавни дуг с нивоа од око 60% БДП-а спусти на око 55% БДП-а до краја 2024. године. Планирано уравнотежавање буџета остварило би се на економски здрав начин без наглих шокова: контролом повећања пензија и плата у јавном сектору, смањењем субвенција и неких других текућих расхода, док би се издвајања за јавне инвестиције задржала на веома високом нивоу од преко 6% БДП-а.

Примедбе Фискалног савета на циљеве које Стратегија предвиђа као и на начин њиховог достизања биле су минималне. Међутим, главно питање је да ли ће се овакав план доследно спровести. Због тога су главне препоруке Фискалног савета за унапређење нацрта Стратегије биле усмерене ка повећању њеног кредибилитета.

- *Средњорочни план расхода за запослене не обухвата ефекте планиране реформе система зарада.* У Стратегији није било речи о кључним параметрима новог система зарада који би већ сада морали да буду познати (јер је најављено усвајање секторске регулативе до краја 2021. године). Нису ни дефинисани рокови за имплементацију система (термин "у постпандемијском периоду " који се користи у Стратегији је сувише неодређен). Наша препорука: 1) приказати основне елементе новог система зарада у јавном сектору (секторски обухват, висина основице, циљани распон зарада и коефицијената...) и 2) јасно дефинисати рокове за: усвајање преостале регулативе и стављање новог система зарада у пуну функцију
- *Немогуће је оценили реалистичност пројекција и учинковитост јавних инвестиција.* Нису дефинисани приоритети нити циљани нивои улагања по секторима (саобраћај, животна средина, одбрана, здравство, просвета). Наша препорука: јасно истаћи приоритете инвестиционе политике укључујући и дефинисати циљане нивое улагања по секторима.
- *Занемарени поједини фискални ризици који се већ сада могу квантификовати.* Неукључивање потенцијалних расхода по основу судских спорова. Наша препорука: 1) сврстати све изгубљене спорове у фискални ризик и 2) Направити пројекцију потенцијалних расхода по овом основу и алоцирати их по годинама (одређене евиденције већ постоје - ДРИ 2019).
- *Недовољно утемељен план унапређења структуре субвенција.* Нема конкретних реформских планова за јавна и државна предузећа, што

⁴ Видети извештај „Мишљење на Нацрт Фискалне стратегије за 2022. годину са пројекцијама за 2023. и 2024. годину“, објављен 4. јуна 2021. године.

подрива кредибилитет планова да се буџетска подршка овим предузећима смањи до 2024. Наша препорука: 1) приказати циљану секторску структуру субвенција (укључујући локал) и 2) детаљније навести чврсте рокове и све планиране реформске кораке у најважнијим јавним и државним предузећима (ЕПС, Србијагас, Железнице), локалним јавним предузећима и предузећима у процесу приватизације.

Ревидирана Фискална стратегија задржала је начелно добре циљеве фискалне политике – постепено смањење дефицита и дуга државе. Фискални савет је у јуну овакав план већ оценио као прихватљив и такву оцену задржали смо и у Мишљењу на ревидирану Фискалну стратегију⁵. Прво, неспорни приоритет јавних финансија Србије јесте смањење фискалног дефицита и јавног дуга због чега овакав смер фискалне политике у средњем року има подршку Фискалног савета. Друго, добро је и то што је Стратегијом планирано да се средњорочно прилагођавање фискалног дефицита оствари на економски здрав начин. Основ за постепено умањење фискалног дефицита у средњем року требало би да буде смањење текућих расхода буџета уз задржавање високог учешћа јавних инвестиција у БДП-у и без повећања пореских стопа (заправо Стратегијом је планирано постепено пореско растеређење привреде кад се за то стекну услови).

Указали смо и на то да је у Ревидираној стратегији пропуштена прилика да се повољнији фискални резултати из 2021. још боље искористе – што би водило мањем задужењу државе у средњем року за преко милијарду евра. Кад је средином 2021. израђен први нацрт Фискалне стратегије планирано је било да дефицит државе у 2021. буде скоро 7% БДП-а и да онда с тог нивоа почне смањивање дефицита – прво на 3% БДП-а у 2022, а затим нешто поступније у наредним годинама. У међувремену је, међутим, дошло до знатних промена у фискалним кретањима. Трендови на тржишту рада током 2021. били су били бољи од очекивања, а изнад прогноза су убрзали и инфлација и привредни раст. Ово је имало велики утицај на бољу наплату јавних прихода у односу на план и довело је до смањења фискалног дефицита у 2021. на 4,9% БДП-а (а наше прогнозе још тада су показивале да би ће дефицит у 2021. бити највероватније још нижи од Владиних пројекција – што се испоставило тачним). Став Фискалног савета био је да је непланирана фискална побољшања из 2021. требало искористити за амбициозније умањење дефицита буџета у средњем року (конкретније, да путања дефицита од 2022. до 2024. године буде 2% → 1% → 0,5% БДП-а, уместо 3% → 1,5% → 1% БДП-а). Да је смањење дефицита у средњем року планирано снажније, јавни дуг Србије на крају 2024. био би преко милијарду евра мањи у односу на план из ревидиране Стратегије, што је знатна разлика.

⁵ Видети извештај „Мишљење на Ревидирану Фискалну стратегију за 2022. са пројекцијама за 2023. и 2024. годину“, објављен 1. новембра 2021. године.

6. Оцена Буџета за 2022. годину

Предложени буџет за 2022. оценили смо у посебном извештају из новембра⁶, у којем смо изнели став да је буџет планиран доста опрезно, што наговештава да би фискална кретања у 2022. могла да буду боља од предвиђених. Предвиђени дефицит у 2022. износи приближно 1,7 млрд евра (3% БДП-а), што је мање од оствареног дефицита у 2020. години (3,8 млрд евра) и планираног дефицита у 2021. години (2,6 млрд евра). При том, предвиђени фискални дефицит у 2022. води и ка благом умањењу превеликог учешћа јавног дуга у БДП-у (планирано је са 58,2% на крају 2021. на 56,5% на крају 2022. године). Иако дефицит од 3% БДП-а у 2022. неспорно представља корак у добром смеру, он је још увек превисок и није дугорочно одржив па ће морати да се смањује у наредним годинама (што предвиђа и Фискална стратегија). Фискални савет, међутим, већ тада указао на то да би јавни приходи у 2022. могли бити приметно већи од планираних (нарочито узимајући у обзир последње убрзање инфлације), док су јавни расходи буџетирани прешироко па лако могу да буду мањи од плана. Таква кретања јавних прихода и расхода водила би ка још пожељнијем, мањем фискалном дефициту од 3% БДП-а у 2022. години. Тадашња препорука Фискалног савета била је да се дефицит већ у 2022. сведе на око милијарду евра (испод 2% БДП-а) – уместо да се током године уводе нови, тренутно непланирани расходи у буџет (што је била честа пракса у сличним ситуацијама у претходним годинама).

Најважнији појединачни елементи буџета дефинисани су углавном фискално одговорно и економски добро. Детаљнији садржај документа показује да су квантитативни циљеви за већину најважнијих буџетских ставки углавном исправно одмерени. Пензије и плате у јавном сектору, које представљају убедљиво највећи буџетски издатак, остале су под контролом. Повећање пензија од 5,5% дефинисано је објективном „швајцарском“ формулом што је економски начелно у реду (мада постоји простор да се током 2022. додатно унапреде одређени елементи ове формуле). Предвиђени раст плата у јавном сектору који у просеку износи 7,3% у складу је са очекиваним привредним растом и стога је одржив с буџетског становишта, али је и даље, нажалост, резултат дискреционих одлука Владе а не системског оквира за зараде у јавном сектору (какав постоји у случају индексације пензија). Издвајања државе за изградњу инфраструктуре у 2022. задржана су на добром, веома високом нивоу. Уз све ово, важно је поменути и то да се и у 2022. наставља с добром праксом постепеног фискалног растеређења зарада (предвиђено је смањење стопе пензијских доприноса за 0,5 процентних поена).

Буџет за 2022. годину, међутим, пати и од одређених квалитативних слабости које се углавном понављају из претходних година. Уз позитивне елементе, предложени буџет за 2022. и даље садржи поједине слабости на које је Фискални савет и претходних година скретао пажњу. Проблем који се понавља и у овом предлогу буџета је недовољна транспарентност која се односи пре свега на расходе Канцеларије за јавна улагања, поједине делове субвенција, нето буџетске позајмице и на безбедносни сектор. Остао је споран и поменути ад-хок принцип одређивања укупног повећања зарада у општој држави уз различита повећања по појединачним секторима – а уз то, буџетом се игнорише проблем

⁶ Видети извештај „Оцена Предлога закона о буџету Републике Србије за 2022. годину“, објављен 18. новембра 2021. године.

мања запослених у појединим деловима опште државе. Део социјалне политике и даље се води преко економски неефикасних и неселективних давања свим пензионерима (планирана подела по 20.000 динара), не узимајући у обзир њихово материјално стање нити то да је финансијска помоћ можда потребнија неким другим социјално угроженијим групама. Нејасно је на основу чега су дефинисани приоритетни пројекти државних инвестиција које су у 2022. веома издашне. Енергетска криза као могући извор фискалних трошкова буџетом се потпуно превиђа, приметне су и одређене ад-хок измене пореске политике које одступају од постулата добре праксе и друго.

7. Анализа антикризне помоћи грађанима

Слично као у 2020. кад је свим пунолетним грађанима била пружена могућност да добију 100 евра једнократне помоћи из буџета, другим ребалансом 2021. године предвиђена је нова неселективна исплата од 60 евра свим пунолетним грађанима (у две једнаке рате у мају и новембру) и још додатних 50 евра за све пензионере (у септембру). Сврха ових мера у 2020. и 2021. је (по образложењу Владе) фискални подстицај повећању домаће тражње. Међутим, овакве мере су неефикасне и веома скупе – исплата 100 евра коштала је у 2020. години 72 млрд динара (610 млн евра), а мере из 2021. коштаће преко 50 млрд динара (440 млн евра). При том, буџет Србије не располаже средствима за њихово спровођење па се ови расходи финансирају задуживањем државе. Фискални савет већ је неколико пута током 2020. оценио да је исплата 100 евра свим пунолетним становницима Србије економски неоправдан и нерационалан начин трошења јавних средстава. Међутим, и поред тога сличне мере настављају у 2021. постоји опасност да оне постану уобичајена пракса домаће економске политике. Због тога смо у посебној анализи⁷ изнели нешто детаљније економске аргументе и основне рачунице који показују неоправданост спровођења оваквих мера у Србији – уз чврсту препоруку да се с њима престане.

Први проблем с неселективном исплатом новчаних средстава свим пунолетним становницима (уз додатак за пензионере) односи се на величину потребних средстава за њену реализацију. Будући да је исплата 100 евра свим пунолетним грађанима у 2020. коштала 610 млн евра, а сад се планира додатних 440 млн евра за сличне намене и у 2021. години – једнократне исплате становништву укупно ће коштати буџет у ове две године преко 1 млрд евра. Колико су то велика средства можда најбоље илуструју подаци да изградња читавог Моравског коридора од Појата до Прељине кошта око 800 млн евра, а да је изградња и опремање Клиничког центра Ниш коштало око 50 млн евра. Уз ово, у 2021. предвиђен је и један (много мањи) и усмеренији пакет помоћи само за незапослене и грађане на Косову и Метохији који је ипак специфичан и не представља толико велики фискални трошак па стога није део ове анализе. могла да се уложи корисније, тј. да трајно побољшају квалитет живота у Србији уместо што се деле свим грађанима за потрошњу, укључујући и оне грађане којима оваква помоћ објективно није потребна. Још већи проблем је то што буџет Србије не располаже вишком средстава из којих би се финансирали ови издаци јер је он и без тих трошкова у минусу. То значи да сви порески обвезници прво морају да се задуже (уз камату) да би им се предвиђена средства уопште

⁷ Видети извештај „Фискална и економска анализа неселективних новчаних исплата грађанима“, објављен 5. маја 2021. године.

исплатила. Дакле, оно што грађани данас добијају кроз поделу 100 или 60 евра није поклон државе, већ ће сутра исти ти грађани добијени новац враћати с каматом из својих пореза.

Овакве дотације становништву имају тек незнатан утицај на убрзање БДП-а, а у буџет се враћа свега око 10% исплаћених средстава кроз повећану наплату пореза. Главна питања која постављамо у овој анализи односе се на то какви су економски, фискални и социјални ефекти усмеравања толико великих буџетских средстава на неселективне исплате грађанима. Анализа показује да је исплата 100 евра пунолетним грађанима утицала на убрзање БДП-а у 2020. од највише око 0,2% (а коштала је буџет око 1,3% БДП-а), док ће ефекти исплате 60 евра (и додатка од 50 евра за пензионере) на раст БДП-а у 2021. бити нешто мањи од тога. Такође, потрошена средства ни изблиза се не враћају у буџет кроз већу наплату пореза. Процењујемо да се тек око 10% потрошених средстава на овај начин вратило у буџет. Конкретније, од преко 600 млн евра који су потрошени за исплату 100 евра у 2020. у буџет се вратило кроз повећање ПДВ-а и акциза свега око 60 млн евра, а од око 450 млн евра који се планирају у 2021. у буџет ће се вратити тек око 45 млн евра. На крају, ово није добра мера ни из угла социјалне политике. Једнократним исплатама не могу се трајније решити проблеми неједнакости и сиромаштва који су по својој природи структурни (трајни) – а при том помоћ није добро ни дизајнирана јер не постоји оправдана мера социјалне политике у којој се иста средства дају и сиромашним и богатијим грађанима.

8. Анализа учинка Закона о порезу на доходак

Фискални савет је у јулу објавио посебну студију⁸ на тему Закона о опорезивању дохотка грађана.

Наша анализа показала је да овај Закон одступа од европских стандарда и да није у стању да испрати измењене привредне околности и друштвене потребе у Републици Србији. Разлог је то што неједнако опорезује сродне категорије прихода, прописује скромне олакшице за раднике са ниским и/или нередовним примањима и потпуно изоставља пореске кредите за издржаване чланове породице. С друге стране, током претходних година створени су технички предуслови за модернизацију и имплементацију пореске реформе којом би сви облици прихода од рада (зараде, привремени и повремени уговори, ауторски ангажмани, уговори о делу) били равномерно третирани и прогресивно опорезовани, док би приходи од капитала били опорезовани по јединственој пореској стопи.

Анализирали смо реформе пореског растерећења радника са нижим примањима и оних са издржаваним члановима домаћинства, уз очување равнотеже државног буџета:

- Порески кредит од 2.500 динара месечно за свако издржавано лице
- Примена неопорезивог цензуса и у случају доприноса за здравство на терет запосленог, при чему би мањак у фонду здравства био накнадно надомешћен.
- *Реформа 1:* повећање номиналне пореске стопе са 10% на 15% уз повећање неопорезивог цензуса са 18.300 на 26.000 динара месечно.

⁸ Видети извештај „Две деценије Закона о порезу на доходак грађана: могућности и потребе за системском реформом“, објављен 1. јула 2021. године.

- *Реформа 2*: повећање номиналне пореске стопе са 10% на 20% уз повећање неопорезивог цензуса са 18.300 на 40.000 динара месечно

Реформа са повећањем стопе на 15% и неопорезивог цензуса на 26.000 динара би повећала пореску прогресивност у Србији у складу са просеком региона, док би реформа са стопом од 20% и цензусом од 40.000 динара учинила српски систем упоредивим са најпрогресивнијим система у региону, попут Хрватске или Словачке. Оба приступа реформи би омогућила значајно растерећење исподпросечних зарада и пореских обвезника са издржаваним члановима породице – око 40% домаћинстава би осетило смањење пореза, за близу 50% се пореско оптерећење не би осетније променило, док би се порез повећао за нешто више од 10% домаћинстава са највишим примањима

Најзначајнија пореска растерећења била би фокусирана на домаћинствима са децом – око 70% би осетило смањење пореза и повећања дохотка, за око 20% би пореско оптерећење остало непромењено, док би се пореско оптерећење повећало за око 10% домаћинстава са децом која остварују највиша примања. Реформа би омогућила осетно смањење неједнакости (за преко 1 п.п. Цини коефицијента у зависности од типа реформе) и смањење релативне стопе сиромаштва (за око 1 п.п.). Такође, отклањање неправичности у тренутном систему би позитивно утицало на порески морал у друштву, чиме би се оснажили напори за сузбијање сиве економије.

9. Неједнакост у Србији и порески систем

У посебном радном документу из септембра,⁹ тим истраживача Фискалног савета покушао је одговори на питање да ли је порески систем извор неједнакости у Србији. Документ је објављен, између осталог, у склопу публикације Српске академије наука и уметности (САНУ) под називом „Глас CDXXXI Одељење друштвених наука, Књига 33“ из 2021. године.

Полазна тачка од које се кренуло у раду јесу подаци Евростат СИЛК (EU-SILC), према којима је неједнакост дохотка у Србији међу највишим у Европи. Наиме, Цини коефицијент износио је 35,6% у Србији у 2018. години и био је 4,8 п.п. виши од просека Европске уније и чак 14,7 п.п. виши од најниже вредности Цини коефицијента у Словачкој. У раду су анализирани могући узроци високе неједнакости, јер је кредибилна идентификација узрока предуслов за усвајање делотворних јавних политика. Поједини аутори (Арандаренко и др, 2017; Крстић и Жарковић Ракић, 2017) закључују да су неадекватна социјална и нарочито пореска политика узроци високе економске неједнакости. У овом раду је указано на одређене методолошке недоследности на којима почивају овакви закључци, а уједно је и показано да порески систем не може бити кључни узрок високе неједнакости у Србији.

Србија са високом неједнакошћу и Словачка са најнижом стопом неједнакости у Европи имају сличне пореске системе које карактерише изостанак прогресивних пореских стопа на доходак грађана, тзв. флет порески системи. Због тога смо спровели симулацију хипотетичке замене српских пореза и доприноса на зараде са словачким, како бисмо анализирали ефекте на смањење неједнакости.

⁹ Видети документ „Неједнакост у Србији – да ли је узрок у пореском систему?“, објављен 20. септембра 2021. године (аутори Алтипармаков, Н., Угринов, С. и Лакићевић, И.).

Наше рачунице показале су да би Словачки систем омогућио смањење неједнакости у Србији за 1,6 п.п. услед већег износа неопорезивог цензуса, издашних ослобађања за издржаване чланове домаћинства и прогресивног обрачуна доприноса за здравство. Резултати ове симулације показују да би пореска реформа у правцу словачког система била оправдана са становишта редистрибуције дохотка и смањења неједнакости. Међутим, поменуто смањење неједнакости од 1,6 п.п. је скромно у односу на постојећи јаз неједнакости са Словачком и другим европским земљама, што указује на то да тренутни порески систем не може бити преовлађујући узрок високе неједнакости у Србији.

10. Оцена завршног рачуна за 2020. годину

Добро је што предлагање и усвајање завршног рачуна, иако праћено одређеним кашњењима, постаје редовна буџетска пракса. Усвајањем овог акта суштински се заокружује једна фискална година, а кључна додата вредност коју овај документ доноси јесте комплетирање слике о буџетским приходима и расходима, тј. стварном фискалном резултату и његовој структури. Фискални савет је у посебном документу оценио Предлог Завршног рачуна за 2020. годину.¹⁰

Завршни рачун за 2020. потврдио је износ оствареног фискалног дефицита у тој години, али донео је и нека нова сазнања. Наиме, фискални дефицит у 2020. износио је око 458 млрд динара (8,3% БДП-а), што је информација којом смо располагали и раније, а нова информација је то да је овај резултат остварен с већим и приходима и расходима буџета него што се мислило. То је у основи резултат прихода и расхода индиректних буџетских корисника у износу од око 43 млрд динара (0,8% БДП-а), о којима Министарство финансија не извештава у оквиру редовног месечног извештавања. Још једна важна информација коју је донео завршни рачун за 2020. јесте да је кроз текућу буџетску резерву у тој години потрошен за 14 млрд динара већи износ него што је у реалном времену било објављено у Службеним гласницима, укупно преко 100 млрд динара. Постоје и неке важне области државне потрошње које завршни рачун за 2020. није довољно расветлио, а највећи број мањкавости овог документа заправо се понавља из године у годину. Фискални савет стога још једном у поменутом извештају укратко изнео кључне препоруке за унапређење његове информативности. У наставку износимо неке од најважнијих:

- *Поглавље Завршног рачуна посвећено одступању извршења од плана није довољно информативно.* Буџетски корисници су у обавези да у посебном делу Завршног рачуна (који се у предложеном Завршном рачуну простире на 150 страна) објасне разлоге због којих су поједине расходне ставке одступиле од плана. Међутим, у Завршном рачуну за 2020. годину се, као и раније, као план не користи првобитни износ одобрен буџетом него тзв. текућа апропријација. Реч је заправо о лимиту који обухвата све накнадне промене у трошењу, укључујући оба ребаланса која су се догодила у 2020. и све накнадне преносе из текуће буџетске резерве. Због тога долази до парадоксалне ситуације у којој корисници образлажу одступање остварених вредности од лимита који је већ укључио све промене и самим тим осетно већи од иницијално одобреног трошења

¹⁰ Видети извештај „Оцена Предлога закона о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2020. годину“, објављен 22. новембра 2021. године.

(према Закону о буџету), а који је, с друге стране, најчешће мањи или једнак од лимита постављеног последњим ребалансом (јер се он усвајао само два месеца пре краја године). У таквим условима добије се извештај који приказује да је убедљиво највећи део буџетског трошења био мањи или једнак плану, што није одраз стварног стања, а понуђена образложења своде се на испуњавање форме а не суштине.

- *Буџетске позајмице су у 2020. биле рекордно високе, пробиле су годишњи план, а тек мањи део ових расхода је објашњен.* Према Завршном рачуну буџета за 2020. годину, реализација нето буџетских позајмица 4 износила је преко 43 млрд динара што имплицира да је план из новембарског ребаланса пробијен за око 5 млрд динара. Поменуто одступање у 2020, као ни претходних година, није довољно образложено у Завршном рачуну нити у пропратној документацији, па није могуће утврдити разлоге пробијања буџетског плана. Илустрације ради, у Завршном рачуну је на 71. страни понуђено образложење да је „веће извршење последица промене текуће апропријације“, што је генеричка и исувише општа констатација. Још већи недостатак је то што Завршни рачун не пружа ни комплетан увид у структуру ових издатака (којим предузећима и под којим условима су кредити одобрени, да ли се и у ком тренутку очекује враћање одобрених средстава у буџет). Из Завршног рачуна, заправо, могуће је утврдити намену за тек 10% реализованих расхода с ове позиције – што је посебно проблематично ако се има у виду да су ови расходи у 2020. били преко пет пута већи него у 2019. години.
- *Извештавање о реализацији капиталних пројеката није у довољној мери унапређено.* У оцени Завршног рачуна за 2019. годину указали смо на неколико недостатака у погледу третмана капиталних расхода. Предлог овог акта за 2020. годину показује да је у међувремену дошло до веома скромног помака у овој области. Најпре, капитални расходи појединих буџетских корисника (нпр. Канцеларија за управљање јавним улагањима и расходи за експропријацију земљишта са раздела Министарства финансија) и даље нису рашчлањени до потребног нивоа детаљности па није могуће прецизније утврдити колико се тачно улаже у неке важне области за привредни раст и квалитет живота грађана, као што су просвета, здравство и заштита животне средине. Поред тога, у посебном делу документа посвећеном образлагању одступања реализације од плана по програмима и пројектима нису обухваћени Канцеларија за јавна улагања и МУП. Једини опипљивији напредак учињен је у случају Министарства грађевинарства за које је образложење за одступање пружено за већи број пројеката него претходне године, али ни тај обухват још увек није потпун. Па тако остаје нејасно због чега је у 2020. години подбацила реализација изградње брзе пруге од Београда до Старе Пазове или аутопута од Прељине до Пожеге.
- *Није разјашњено по ком основу, коме и у ком појединачном износу је држава плаћала казне и пенале у 2020. години.* Одсуство детаљног приказа износа по казнама може се у одређеној мери толерисати у Закону о буџету (премда би и у овом документу могла да се да макар општа структура о којим типовима спорова се ради, посебно за оне који су већ окончани), будући да се ту ради о планским величинама и да постоји потреба да се не прејудуцира исход судског спора пре самог окончања.

Међутим, оправдања нема за потпуно одсуство тих информација у завршним рачунима, јер они пристижу у моменту када су све исплате увелико извешене и прокњижене. Детаљнији увид у исплате по овом основу омогућио би темељну анализу разлога њиховог постојања и олакшао њихово ограничавање у будућности, што би било праћено већом одговорношћу буџетских корисника за преузете обавезе.

Број: 021-01-1/2022-03
У Београду, 31. марта 2022. године

ПРЕДСЕДНИК ФИСКАЛНОГ САВЕТА

Павле Петровић
Павле Петровић